

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคน ให้มีคุณภาพ คุณธรรม ในขณะเดียวกัน การศึกษาก็มีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนา โดยเฉพาะบทบาทในการเปลี่ยนแปลงความรู้อัตกษะ เจตคติของบุคคลเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในสังคมที่มีลักษณะตามเป้าหมายของการพัฒนา การศึกษาจึงมีลักษณะที่เป็น “เป้าหมาย” และเป็น “เครื่องมือ” สำหรับการนำไปพัฒนาคนและพัฒนาสังคม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2543 : 141) สำหรับการพัฒนาคนเพื่อเป็นเครื่องมือการพัฒนาสังคมนั้น แนวทางการพัฒนาที่ผ่านมามุ่งเน้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจเพื่อมุ่งไปสู่ความทันสมัย จึงทำให้เกิดจุดอ่อนหลายประการ เช่น ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ระบบชนชั้น ความยากจน ปัญหาสิ่งแวดล้อม และมลภาวะ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ การทำลายวัฒนธรรมของชุมชนรวมทั้งคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เสื่อมโทรมลง ทิศทางการพัฒนาใหม่จึงเน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development) ซึ่งเป็นการพัฒนาที่ต้องการจัดการทรัพยากรทั้งธรรมชาติและมนุษย์รวมทั้งทรัพยากรอื่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดความมั่นคงและอยู่ดีกินดี โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เน้นการพัฒนาที่ส่งเสริมการริเริ่มของประชาชน ให้พึ่งพาตนเอง และชุมชนได้ ภายใต้ความจำกัดของทรัพยากรที่มีอยู่ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2543 : 142)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงนับว่าเป็นหัวใจหลักของการปฏิรูปการศึกษาที่จะทำให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งหวังจะยกระดับการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของสังคมโลก และกระบวนการที่สำคัญของการพัฒนาตามแนวทางที่สังคมต้องการก็คือกระบวนการทางการศึกษา โดยมีสถานศึกษา องค์กร ประชาชนในชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมกันรับผิดชอบในการจัดกระบวนการทางการศึกษาตามที่คุณเรียนต้องการ (สมนึก นนธิจันทร์. 2542 : 65) ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 4 ได้ให้คำนิยามของการศึกษาไว้ว่า “การศึกษาหมายความว่ากระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้

อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” และมาตรา 22 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 24 ยังได้กำหนดหลักการ และแนวทางให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียน การสอน โดยการผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยมอันดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 19-20) ดังนั้นภารกิจที่ ครูอาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องตระหนัก ในความสำคัญและจะต้องผนึกกำลังกันเพื่อเป็นกลไกอันสำคัญที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งในการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการและการประยุกต์การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ครูจะต้อง เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ซึ่งกระบวนการเรียนรู้และบทบาทของครูหรือ ที่เรียกว่าการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ (Paradigm shift) เกี่ยวกับการเรียนรู้ใหม่ทั้งหมด ประการสำคัญการเตรียมความพร้อม ของสื่อการเรียนการสอน ความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล ที่สำคัญที่สุดคือ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อพัฒนาความสามารถและทักษะของผู้เรียนตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา (ชุมพล ศรีทองกุล. 2544 : 6)

กรณีที่ได้มีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติเพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหาร และจัดการการศึกษารวม ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังกล่าว สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีภาระในการจัดการศึกษา ให้กับกลุ่มเป้าหมายผู้ด้อยโอกาสที่อยู่นอกระบบโรงเรียน จึงต้องปฏิรูปหลักสูตรขึ้นใหม่ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามนัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญและ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเน้นแนวการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียน เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงกรอบหลักสูตร ให้เหมาะสมกับสภาพทางสังคมนานาชาติที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อการแข่งขันและความร่วมมือ กับประเทศอื่นๆ ตลอดจนการปรับวิธีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับปรัชญา และหลักการศึกษายุ่งใหญ่โดยใช้ชื่อว่า “หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษา นอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544” และเพื่อให้การใช้หลักเกณฑ์และวิธีการ จัดการศึกษานอกโรงเรียน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน จึงได้ประชุมชี้แจงอบรมแกนนำการใช้หลักสูตรในระดับภาค หลังจากนั้นแกนนำที่ผ่านการอบรม ได้ดำเนินการอบรมเชิงปฏิบัติการในระดับจังหวัด เพื่อชี้แจงให้ ผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : คำนำ) โดยกำหนดให้ทุกสถานศึกษาดำเนินงานการใช้ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในปีการศึกษา 2546

จากรายงานการติดตามการดำเนินการใช้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสถานศึกษาในพื้นที่ ภาคเหนือและภาคใต้ (จังหวัดแพร่ น่าน หนอง พังงา และภูเก็ต) ของสำนักพัฒนาวิชาการ และมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียน (2546 : 42-46) ได้ศึกษาพบว่า จังหวัดแพร่ พังงา และ ภูเก็ต จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาครบทั้ง 8 หมวดวิชา จังหวัดน่าน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2 หมวดวิชา ส่วนจังหวัดระนองยังไม่เรียบร้อย การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาและ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรยังไม่เรียบร้อย การจัดกิจกรรมพบกลุ่ม พบว่า นักศึกษา ไม่มาพบกลุ่ม มาก็น้อย เนื่องจากมีการกึ่งในการประกอบอาชีพ และการทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่องช่วงการมาพบกลุ่ม ยังทำไม่ถูกต้องและเหมาะสม คือนักศึกษาทุกคนทำการเรียนรู้ ต่อเนื่องในเรื่องเดียวกันทุกคน แล้วนำเสนอในห้องทุกคน แหล่งการค้นคว้าไม่เพียงพอ

นักศึกษาที่มีอายุมีทัศนคติไม่ดีต่อวิธีการนี้ และมองว่าครูไม่สอน นอกจากนี้นักศึกษาในระดับประถมศึกษามีปัญหาในเรื่องทักษะการอ่านและเขียนอยู่มากทำให้เป็นอุปสรรคต่อการไปทำกิจกรรมเรียนรู้ คอเนื่องมาก กิจกรรมการทำโครงการ พบว่า ครูและนักศึกษายังไม่เข้าใจวิธีการเขียนโครงการแต่ละหัวข้อ ซึ่งการเขียนโครงการออกมาในลักษณะการเขียนรายงานธรรมดา กิจกรรมสอนเสริม ครูยังไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรวิชาที่ลงทะเบียนเรียนแล้วไม่มีเนื้อหาวิชาที่ยาก ส่วนกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาชุมชนและสังคม และกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ส่วนกิจกรรมพัฒนาตนเองและครอบครัวยังไม่ชัดเจน ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้กรอบแนวคิดและเกณฑ์มาตรฐานของการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 แล้ว ยังไม่สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนกำหนดไว้ เนื่องจากสาเหตุหลายประการกล่าวคือ ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนขาดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนขาดความพร้อมในด้านสื่อต่างๆ งบประมาณมีจำกัด และสภาพทางด้านเศรษฐกิจ ไม่เอื้ออำนวย ซึ่งไม่สามารถปฏิบัติงานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ทุกกิจกรรม แต่ถ้าครูมีแผนการปฏิบัติงาน มีการศึกษาค้นคว้าเข้ารับการอบรมอย่างจริงจัง มีหลักจิตวิทยาในการสอนผู้ใหญ่ ก็จะช่วยให้ได้รับข้อมูลสารสนเทศอันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยมีแนวคิดว่าการที่จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเน้นแนวการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้เกิดประสิทธิผลนั้น จำเป็นอย่างยิ่งต้องพัฒนาครูให้เกิดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจึงจะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการสอนของตนเองได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อที่จะสรุป วิเคราะห์ นำเสนอเป็นข้อมูลในการพัฒนาบุคลากรครูการศึกษานอกโรงเรียน ให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ดทั้ง โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน ทั้ง โดยรวมและรายด้าน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้กรอบแนวคิดตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรมการศึกษา นอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้กำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ 5 กิจกรรม คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 20-21)

1. กิจกรรมการพบกลุ่ม
2. กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง
3. กิจกรรมการทำโครงการ
4. กิจกรรมการสอนเสริม
5. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

สมมติฐานการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับปานกลางทั้ง โดยรวมและรายด้าน
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียน ของครูประจำศูนย์การเรียนชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มี เพศ และประสบการณ์ต่างกัน มีระดับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แตกต่างกัน ทั้ง โดยรวมและรายด้าน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 223 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 141 คน โดยการใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 40)

2. ตัวแปรในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ประสิทธิภาพการทำงานของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

2.1.1 เพศ ประกอบด้วย

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 ประสิทธิภาพการทำงาน แยกเป็น 3 ระดับ คือ

- 1) ต่ำกว่า 3 ปี
- 2) ตั้งแต่ 3-5 ปี
- 3) เกินกว่า 5 ปี ขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกโรงเรียนของครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ 5 กิจกรรม คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2546 : 20-21)

2.2.1 กิจกรรมพบกลุ่ม

2.2.2 กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง

2.2.3 กิจกรรมการทำโครงการ

2.2.4 กิจกรรมการสอนเสริม

2.2.5 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง รูปแบบ หรือวิธีการในการจัดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม และตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งประกอบด้วย

1.1 กิจกรรมพบกลุ่ม หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นกระบวนการให้นักศึกษาร่างความรู้ความคิดด้วยตนเอง ให้เวลาประมาณ 3-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตลอดภาคเรียน รวม 20 สัปดาห์

1.2 กิจกรรมการเรียนรู้ต่อเนื่อง หมายถึง กิจกรรมที่ครูวางแผนการเรียนรู้ การกำหนดงาน ประเด็นให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเองต่อเนื่องจากการพบกลุ่ม โดยให้ไปศึกษาค้นคว้า จากแหล่งเรียนรู้ ผู้รู้ ภูมิปัญญา และจากสื่ออื่นๆ นักศึกษาจะต้องดำเนินการต่อเนื่องตลอดเวลาทุกวันนอกเหนือจากวันพบกลุ่ม วันละ 3-4 ชั่วโมง ตลอดสัปดาห์

1.3 กิจกรรมการทำโครงการ หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนร่วมกัน กำหนดขึ้นตามความสนใจ ความต้องการ ที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรเพื่อนำไปสู่การศึกษาค้นคว้า ทดลอง และการปฏิบัติจริง โดยทำ 1 โครงการ ต่อ 1 หมวดวิชา ตลอดช่วงในแต่ละภาคเรียน

1.4 กิจกรรมการสอนเสริม หมายถึง การจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาที่ยาก ซับซ้อน ให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและฝึกทักษะเพิ่มมากขึ้นจากวิทยากรผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะวิชานั้นโดยตรง โดยกำหนดสอนเสริมกลุ่มสาระละ 3 ครั้งๆ ไม่เกิน 3 ชั่วโมง ในแต่ละระดับ โดยมีนักศึกษาเข้ารับการสอนเสริม ไม่น้อยกว่า 20 ครั้ง

1.5 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่มเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนทำตามความสนใจ ความถนัด โดยเน้นการนำความรู้ และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษา/เรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริง เพื่อพัฒนาตนเอง ครอบครั้ว ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม มีการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง โดยทำในภาคเรียนใดภาคเรียนหนึ่ง หรือสะสมทุกภาคเรียน

2. หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ตามหลักสูตรการศึกษานັนพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

3. การศึกษานอกโรงเรียน หมายถึง การศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนด จุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความสอดคล้องกับ สภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

4. การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษาซึ่งประกอบด้วย การศึกษาก่อนประถมศึกษา การศึกษาระดับประถมศึกษา และการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

5. ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง ครูที่ได้รับการแต่งตั้งจากศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ดให้ไปปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนประจำที่ศูนย์การเรียนรู้ ชุมชน โดยได้รับเงินค่าตอบแทนตามที่สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

6. ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน หมายถึง สถานที่สำหรับจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาลดละดชีวิต ที่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ร่วมกับองค์การบริหาร ส่วนตำบล ร่วมกันจัดตั้งขึ้น โดยมีครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ

7. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด หมายถึง สถานที่ที่ดำเนินการ จัดการศึกษานอกโรงเรียนในระดับจังหวัด ซึ่งกำกับดูแล สนับสนุน สถานศึกษาศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ/กิ่งอำเภอ จำนวน 19 แห่งในสังกัดจังหวัดร้อยเอ็ด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ใช้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ร้อยเอ็ดและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกโรงเรียน